

ANUARUL

DESPRE LICEUL AL STATUSULUI R. CAT.
TRANSILVANEAN DIN MERCUREA-CIUC
PE ANUL ȘCOLAR 1924—25.

AZ ERDÉLYI RÓM. KATH. STÁTUS
CSIKSZEREDAI FŐGIMNÁZIUMÁNAK

ÉRTESITŐJE

AZ 1924—25-İK ISKOLAI ÉVRŐL.

KÖZLI:
KASSAI LAJOS
IGAZGATÓ.

I. Cronica anului școlar.

1. *Caracterul institutului.* Institutul nostru este: »Liceul din Mercurea-Ciuc al Statusului rom. cat. Transilvanean«. Timpul fundării nu se poate precis fixa. Sigur este, că călugării ordinului Sf. Francisc l'au înființat în Șumuleu la mijlocul evului al XVII-lea. Ei au edificat ceea dintâiu clădire, care cu ocaziunea năvălirii dintâiu a tartarilor, în 1661 a fost demolată. Din nou a fost clădită în anul 1669 și pe urmă încă în două rânduri. Ei au susținut institutul și l'au condus până la 1774 Atunci supravegherea și îngrijirea institutului a preluat-o »Catolica commissio« înființată în sânul Guvernamentului Ardelean pentru administrarea fondurilor și fundațiunilor catolice; dar învățământul și după aceasta l'au condus numai călugării până la 1852; dela 1853 până la 1900 călugări, preoții diecezei ardelenene și profesori civili, dela 1901 numai preoți și profesori civili. În locul de »Catholica commissio« în anul 1866 a intrat Statusul catolic înzestrat cu dreptul autonom, care și de prezent îl susține și-l cârmuește. Clădirea veche necorăspunzând cerințelor vremurilor noi, Statusul rom. cat. ardelean, ca autoritatea principală de învățământ a transpus institutul în centrul liniilor de comunicație, în capitala județului, în Mercurea-Ciuc și în anul 1909—10 i-a ridicat o clădire, ca un palat.

2. *Inceputul anului școlar:* Anul școlar a fost început în timpul prescris în Regulament Examenle de corigență au fost ținute în 15, 16, 17 Septemvrie, înscrierea elevilor în 18, 19, 20; în 22 a fost examenul de corigență de absolvire al clasei IV. și VIII. tot în această zi a fost »Veni Sancte«, am deschis anul școlar; s'au cetit legile disciplinare și în 23 s'a început învățatul. Examen de admitere au făcut aceia, cari nu au adus certificat de absolvire din școala primară

3. *Chestiuni personale.* Tankó Carol, profesor cu diplomă, a fost numit profesor auxiliar, dar a putut învăța numai până la 21 Decemvrie, pentru-că s'a îmbolnăvit. Prietenii lui cei mai buni

și medicii cei mai renumiți s'au ostenit ca să-l ție în viață. Dar Providența divină a hotărât altfel. Cât de simplă și intimă a fost viața sa, așa de simplă, mișcătoare și intimă a fost și moartea și ultimul său adio.

În Lunca-de-mijloc, la casa părintească a decedat în vârsta de 34 ani, în 4 Aprilie 1925. În mormântarea a fost în 6 Aprilie cu mare compătimire. La mormânt a rostit o vorbire mișcătoare dl Sándor Emeric. În persoana lui Tankó am pierdut un muncitor iscusit, cu inimă caldă al liceului nostru, al pedagogiei maghiare, al culturii maghiare. Rugăciunile și binecuvântările noastre îl petrec în patria eternă.

În decursul anului Sándor Emeric și Mánya Francisc au fost numiți profesori titulari. Purman Desideriu a fost numit profesor titular pentru catedra de matematici — și fizică, vacantă în urma boalei dlui Venczel Iosif. Schweighoffer Toma și Venczel Iosif, fiind bolnavi, au fost concediați pe anul întreg. Zsögön Zoltán, profesor tit. de școala normală, dela 1 Noembrie a fost însărcinat cu învățarea desemnului, P. Kukla Tarzicius, profesorul cursului de filozofie al călugărilor Franciscani din Șumuleu, dela 16 Ianuarie a fost însărcinat cu predarea limbii române în locul lui Tankó Carol decedat.

4. *Inspekțiile oficiale.* Pe baza dreptului de supraveghere al Statului bazat pe art. 46 din art. de Lege XXX. din 1883 a inspectat liceul nostru în 12 Februarie dl L. Veniamin, Inspector Regional din Bacău.

În 23, 24, 25 Martie Exelența Sa, contele Gustav Carol Majláth, episcopul Transilvaniei a inspectat școala noastră. A ascultat prelegerile și răspunsurile și a îndemnat elevii la o viață curată, fără nicotină și alcool și activă.

5. *Elevii.* Au fost înscriși 275 elevi publici, ordinari. Au repășit 6. La finele anului au fost clasificați 268.

6. *Starea sanitară.* În trimestrul întâiu și în cel ultim starea sanitară a fost favorabilă. În Martie influența a atacat tânărimea și cca două săptămâni a ținut 50% din elevi departe de școală. În 21 Octombrie Simon Alexandru, din cl. I, în Sâncrăieni, la casa părintească, după o suferință scurtă, a decedat.

7. *Starea religioasă — morală.* Învățatul s'a început și s'a sfârșit cu rugăciune. Corpul didactic și tinerimea în fiecare Duminică și zi de sărbătoare au ascultat predicățiune și sf. misă. În

afară de lunile de iarnă ascultarea sf. mise a fost obligatorie și în zile de lucru. Impreună elevii s'au spovedit de șase ori. Au fost unii, cari în fiecare zi s'au comunicat. Exercițiile sufletești de Paști le-a condus dl Dr. Horváth Eugen starețul piariștilor din Carei Mari (25, 26, 27, 28 Februarie). În 25 Martie Exelența Sa, Episcopul a miruit pe 20 elevi. În Sâmbăta de Rusalii inaugurarea Congregațiilor noi în biserica din Șumuleu a făcut-o tot Episcopul nostru.

8. *Sărbări de școală.* Sărbări de școală s'au ținut în 24 Ianuarie, la aniversarea unirei a principatelor române, în 10 Maiu în ziua dinastiei și a regatului, în 24 Maiu la centenarul nașterii lui Jókai și în 28 Maiu în ziua eroilor.

9. *Examenele la finele anului.* Examenele ale clasei V., VI., VII. și VIII. au fost ținute dela 5 până la 24 Iunie. Președinte a fost dl Alexe Mănciulescu, directorul liceului de stat din Gheorgheni, ca delegat ministerial. Examenul a fost scripturistic și oral.

10. *Bacalaureat.* La examenul numit bacalaureat s'au prezentat din 16 elevi 13. Dintre ei 2 au fost respinși pe baza lucrărilor în scris. Dintre cei 11 elevi, cari au fost admiși la examenul oral 4 elevi au fost declarați maturi. Situația elevilor noștri a fost cea mai grea și mai agitată, fiindcă în ora ultimă prin telegramă am fost înștiințați, că elevii noștri nu în Bacău, ci în Târgul-Mureș în liceul de stat Papiu Ilarian, se pot prezenta la examen înaintea comisiei examinatoare.

II. Statul personal.

a) Corpul didactic.

Numărul curent	Numele și calitatea profesorului	Specialitatea	Căți ani de serviciu are?	Cari obiecte le-a predat?	In care clasă și în câte ore?	Numărul orelor pe săptămână	Alte funcții de școală
1	Kassai Ludovic director, asesor consistorial, canonic titular	Limba maghiară și latină	39	Philosophia propedeutică Limba maghiară	VII. 2, VIII. 1 I. 4	7	
2	Mayer Ioan mirean, director substituit, prof. titular cu diplomă	Limba maghiară și germană	24	Limba română germană	IV. 3, V. 3, VI. 3, VII. 3, VIII. 3, VI. 2, VII. 2, VIII. 2	21	Prof. dirigente în clasa VIII.
3	Dr. Kolonics Dionisie medic școlar, prof. titular cu diplomă	Igiena	24	Igiena	IV. 1, VIII. 1	2	
4	Ferencz Iuliu mirean, prof. titular cu diplomă	Limba maghiară, latină, elenă	21	Limba maghiară latină germană	II. 4, III. 3 III. 4, VI. 5 II. 2.	18	Prof. dirigente în clasa III., notarul conferințelor metodice
5	Antal Aron mirean, prof. titular cu diplomă	Istoria Limba latină	19	Istoria Limba latină Științele nat.	I. 2, II. 2, V. 2, VII. 2, V. 5, VII. 4 I. 2	19	Prof. dirigente în clasa V.
6	Purman Desideriu mirean, prof. titular cu diplomă	Matematica Fizica	19	Matematica Fizica Științele nat.	I. 3, III. 3, V. 3, VI. 4, VII. 3 VI. 2. VI. 2.	20	Prof. dirigente în clasa VI.

Numărul curent	Numele și calitatea profesorului	Specia- litatea	Câți ani de serviciu are?	Cari obiecte le-a predat?	In care clasă și in câte ore?	Numărul orelor pe săptămână	Alte funcții de școală
7	Albert Gullelm mirean, prof. titular cu diplomă	Limba maghiară latină	16	Limba franceză germană	I.3, II.3, III. 2, IV. 2, V. 2, VI. 2, VII. 2, VIII. 2 IV. 2	20	Prof. dirigi- nte în cl. VII., condu- cător al bib- liotecei pro- fesoarelor
8	Borcsa Grigorie mirean, prof. titular cu diplomă	Matematica Fizica	14	Matematica Fizica Științele nat.	II. 3, IV. 3, VIII. 2 III. 3, V. 2, VII.2, VIII. 2 II. 2	19	Prof. dirig. în clasa II., custode al colecțiunii de fizică
9	Buszek Iuliu mirean, prof. titular cu diplomă	Geografia Istoria	14	Geografia Istoria Limba germană Caligrafia	I.3, II.2, III.2, IV.2, V.3 VI.2 III.2, V.2 II.2	20	Prof. dirig. în clasa I., notarul con- ferințelor profesorele
10	Venczel Iosif mirean, prof. titular cu diplomă	Matematica Fizica	14	Concediat pentru boală			
11	Dr. Csipak Ludovic preot din diecesa arde- leană, prof. titular cu diplomă	Limba maghiară latină	13	Limba maghiară latină	IV. 3, V. 3, VI. 3, VII. 3, VIII. 3 VIII. 4	19	Regent al in- ternatului elevilor; conducătorul cercului de lectură
12	Schweighoffer Toma mirean, prof. titular cu diplomă	Limba maghiară latină	13	Concediat pentru boală			
18	Mánya Francisc mirean, prof. titular cu diplomă	Istoria Limba latină	10	Istoria Constit. civ. Limba latină Științele nat.	III. 2, IV. 3, VIII. 3 IV. 1, VIII. 1 IV. 3 IV. 3	16	Prof. dirig. în clasa IV., conducător al bibliotecii pentru tine- rime
14	Sándor Emeric preot din diecesa arde- leană, prof. titular cu diplomă	Religie	5	Religie Științele nat.	1—VIII 2—2 VII. 2	18	Subregent al internatului elevilor; conducător al Reuniunii Mariane

Numărul curent	Numele și calitatea profesorului	Specia- litatea	Câți ani de serviciu are?	Cari obiecte le-a predat?	In care clasă și în câte ore?	Numărul orelor pe săptămână	Alte funcții de școală
15	Kozma Geiza mirean, prof. suplinitor cu diplomă	Gimnastică Muzica vocală	4	Gimnastica Muzica vocală Caligrafia	I—VIII. 1—1 I—VIII. 1—1 I. 2	18	
16	Tankó Carol mirean, prof. suplinitor cu diplomă	Limba maghiară latină	2	Decedat la 4 Aprilie 1925			
17	Zsögön Zoltan mirean, prof. auxiliar, [prof. titular al școlaei normale rom. cat			Desemn	I—III. 2—2 IV—V. 2 VI—VII 2 VIII. 1	11	Custode al colecțiunii de desemn
18	P. Kukla Tarzcius preot de ord. Francisc, prof. auxiliar			Limba română	j. 4, II. 4, III. 3	11	

Cateheții elevilor de alte confesțiuni au fost: Takács Carol, pentru elevii ref.; Solomon Wider, pentru elevii izraeliți.

Obiecte extraordinare.

*Muzică instrumentală în 2 ore pe săptămână. Măiestru Geiza Kozma.
Cor, în 2 ore pe săptămână. Măiestru Geiza Kozma.*

b) Personalul ajutător :

Deák Arpad, mecanic.
Szennyes Ioan, servitor.
Tamás I., servitor ajutător.

III. Activitatea publică a profesorilor.

Kassai Ludovic. Director, membrul comisiei episcopescă pentru conducerea fondului școlar rom. cat. din Șumuleu, membrul adunării Statusului rom. cat. Ardelean și al comitetului. dirigent din Mercurea-Ciuc.

Mayer Ioan. Delegatul corpului profesoral în adunarea Statusului rom. cat. Ardelean.

Borcsa Grigorie. Casierul fondului școlar rom. cat. din Șumuleu și al fondurilor aflătoare lângă acesta.

Albert Guilelm. A scris articole în »Erdélyi Tudósító«.

Antal Aron. A dezvoltat activitate pe terenul novej istorice.

Buszek Iuliu. A funcționat ca secretarul jud. Ciuc al »Reuniunii populare cat.«

Dr. Csipak Ludovic. A ținut cuvântări la festivități bisericești și sociale.

Mánya Francisc. A ținut cuvântare la sărbătoarea națională din 10 Maiu.

Sándor Emeric. A scris articole de interes public în revista »Erdélyi Tudósító« și în »Hirnök«. În cursul din Târgul-Mureș al »Reuniunii de Misiune socială« a ținut prelegeri pentru apărarea religiunii.

IV. Sporirea colecțiilor și muzeelor.

a) *Bibliotera profesorală* a comandat trei reviste: Revista generală a Invățământului. Erdélyi Irodalmi Szemle, Hirnök. Valoarea sporului este 468 Lei.

b) *Muzeul istoric și geografic.* Spor: Harta »Asia« și »America« în valoare de 1060 Lei.

c) *Biblioteca școlară.* S'a sporit cu revistele »Pásztortüz« și »Hirnök« și cu cărți în valoare de 1800 Lei.

d) *Cabinetul de desemn.* Spor: 14 buc. desemnuri de suvenir, sub geam, în ramă.

V. Fonduri și fundațiuni.

Nrul curent Anul fundării		F U N D A Ț I U N I										
		T I T L U L		Capital				Venit anual	Spese anuale	Starea la 1 Iulie 1925		
				in efecte		in rate de păstrare				Lei b		
				Lei	b	Lei	b	Lei	b	Lei	b	Lei
		A) In manuirea directorului. *)										
		I. Fundațiuni de premii.										
1	1914	Ladislau Kőszeghi	500	—	8	44	—	—	—	—	508	44
2	1915	Fárao—Boér	225	—	1	18	—	—	—	—	226	18
3	1915	Adalbert Agner	500	—	—	—	—	—	—	—	500	—
4	1917	Augustin Kis	550	—	20	04	3	—	—	—	573	04
5	1918	Ștefan Koncz	250	—	—	—	—	—	—	—	250	—
6	1919	Édmund Jakab	—	—	1000	—	102	—	102	—	1000	—
7	1921	Anton Fodor dr.	—	—	2000	—	258	—	258	—	2000	—
8	1922	Valentin Botar din Toplița-Ciuc	—	—	1000	—	129	—	129	—	1000	—
9	1922	Emeric Sándor și soții	—	—	1200	—	155	—	155	—	1200	—
		II. Fundațiunea slujbei.										
1	1923	Dna Valentin Botár	—	—	1000	—	102	50	102	50	1000	—
		III. Fonduri.										
1	1878	Biblioteca de împrumut	4475	—	1247	21	298	79	—	—	6121	—
2	1885	Musici instrum.	725	—	—	—	—	—	—	—	725	—
3	1906	Darii la țintă	75	—	20	13	487	—	—	—	100	—
4	1922	Iubileul lui Majláth	—	—	3693	—	376	—	—	—	4069	—
		IV. Societățile tinerimei.										
1	1895	Cercul de lectură	225	—	110	36	1564	—	—	—	6838	—
2	1912	Soc. contra alcool	25	—	9	40	145	—	—	—	35	85
3	1923	Fondul Petőfi	—	—	180	—	113	—	—	—	2728	—
		B) Fundațiunile legate la liceu, cari nu sunt în manuirea directorului.										
1	1881	Emeric Adorján	100	—	8	32	1250	—	12	50	108	32
2	1890	Filip Iacob Imets	140	—	13	34	15	—	3	—	165	34
3	1890	Béldi și soții	143	—	12	45	12	—	12	—	155	45
4	1903	Canonical Imets	575	—	86	28	35	—	25	—	671	28
5	1908	Dionisie Nagy	180	—	17	14	20	—	14	—	203	14
6	1909	Anton Jakab	475	—	82	—	46	—	26	—	495	82
7	1911	Premiul din istorie	870	—	16	11	67	—	67	—	886	11
8	1923	Anton Keresztes	—	—	1008	—	150	—	130	—	1028	—
9	1923	Premiul de fizică	3500	—	—	—	440	—	440	—	3500	—
10	1896	Societatea de excursiuni	8130	—	1399	61	1680	—	250	—	10959	61

*) Obligațiunile de stat și depozitele în casa de păstrare nu aduc nici un venit.

VI. Societățile tinerimei.

a) „*Congregația mariană*“ sub conducerea dlui profesor Sándor Emeric a funcționat în două grupe. Cei mai mici au ținut ședințele în fiecare săptămână, Duminică a. m., cei mai mari. Sâmbătă p. m. În 8 Decembrie a fost ședință festivă, în fiecare Duminică primă a luni a fost cuminecare comună. Are bibliotecă de congregație, care în acest an s'a sporit cu 37 volume prin cumpărare și donație. Fiecare membru al congregației superioare a avut lectură spirituală. Revista de Congregație a fost comandată în 40 exemplare. Mai cu seamă pe seama celor din clasele superioare a înființat o bibliotecă de 80 volume, care acum începe a se desvolta.

b) *Societatea de lectură*. A funcționat sub conducerea dlui profesor dr. Csipak Ludovic. Președintele tinerimei a fost: Kristály Eugen cl. VIII., primnotar Csiby Ștefan cl. VIII., secretar Völgyi Ladislau cl. VIII. Afară de ședința de constituire societatea a ținut o ședință festivă »Széchenyi« și o ședință festivă »Jókai«, afară de acestea a ținut în fiecare două săptămâni câte o ședință. Activitatea sa a constat din declamațiuni, recitări, lucrări în scris și din critica acestora precum și din piese de muzică. A comandat revista: »Hirnök« și »Pásztortüz«. Din venitul serbării lui Jókai și din taxele plătite de membrii a obținut Nagy Ștefan, conducătorul excellent al orchestrei 600 Lei, Kristály Eugen președintele 300 Lei premiu și 3000 Lei a predat bibliotecii tinerimei, ca din această sumă mai cu seamă să cumpere operele lui Jókai. Pe anul școlar viitor a fixat din acest fond un premiu de câte 200 Lei pe următoarele două teme:

1. Notarea obiceiurilor țărănești ale unei regiuni.
2. Colectarea poeziilor populare ale unui sat săcuesc.

VII. Premii, scutiri de didactru și ajutoare.

1. *Premii de carte.* Institutul de arte grafice din Cluj »Minnerva« a donat 13 cărți; Szabó Eugen, șeful gării Șinca-Nouă 2 cărți și din pausalul de premii s'a cumpărat 1 carte. Ca premiu pentru diligență și purtare bună le-au obținut următorii elevi: Nuridsány Iosif cl. VIII., Imre Zoltán și Vogel Iosif cl. VII., Hadnagy Arpád și Száva Anton cl. VI., Antal Ștefan, Pálosi Geza, Szennyes Carol și Zsigmond Iosif cl. V., Ferencz Veniamin, György Anton, Máthé Ladislau și Márkus Ștefan cl. IV., Pálosi Ladislau cl. III., Szántó Arpád și Venczel Iosif cl. II

II. *Premiu de bani* au obținut următorii elevi:

Vogel Iosif cl. VII., din »Fundațiunea de premiu din istorie 60 Lei.

Ferencz Iosif cl. VII., din »Fundațiunea de premiu a dlui dr. Fodor Anton« 258 Lei.

Balázs Desideriu clasa VIII., din »Fundațiunea dlui Botár Valentin din Toplița-Ciuc«, 129 Lei.

Csiby Ștefan cl. VIII., din »Fundațiunea de premiu din fizică«, 240 Lei.

Ferencz Iosif cl. VII., din »Fundațiunea de premiu din fizică«, 200 Lei.

Sprencz Gheorghe clasa V., din Fundațiunea »Cununa lui Iakab Edmund«, 100 Lei.

Völgyi Ladislau cl. VIII., din Fundațiunea »Clasa a VIII-a primă a liceului rom. cat. din Mercurea-Ciuc«, 150 Lei.

Kristó Ladislau clasa V., din »Fundațiunea dlui Keresztes Anton«, 120 Lei

György Anton cl. IV., din Fundațiunile »Adorján Emeric, Béldi și soții, Imets F. Iacob, Jakab Anton, filerii lui Nagy Dionisiu«, 60 Lei.

Cu durere trebuie să amintim, că din Fundațiunile dlor Kőszeghy Ladislau, Fárász—Boér, Agner Adalbert, Kiss Augustin și Koncz Ștefan în anul prezent nu s'au putut da premii, deoarece obligațiunile și depunerile de casa postală nu au adus venit.

Din donațiile particularilor și ale corporațiilor au fost premiați următorii elevi:

Balogh Anton cl. VII. 200 Lei, Madarász Ioan cl. VII. 100 Lei, Antal Ștefan cl. V. 200 Lei, din donația dlui dr. György Gábor, secretar de Administrația Financiară, cu ocazia aniversării a 20-a a examenului său de maturitate.

Nagy Ștefan cl. VIII. 200 Lei, Zsigmond Iosif cl. V. 200 Lei din donația dlor Kovács Eugen și soții, din venitul predării Bicerdiștă.

Balogh Anton cl. VII. 500 Lei din dobânzele Fundațiunei de premii a Cooperativei maghiare din Mercurea-Ciuc.

Farkas Gheorghe cl. VIII. 200 Lei pentru munca pe terenul muzicei instrumentale, din donațiunea reuniunei de muzică corală și instrumentală diu Mercurea-Ciuc

Nagy Ștefan cl. VIII. 600 Lei din casa societății de lectură pentru conducerea orchestrei și a corului, a societății de lectură.

Kristály Eugen cl. VIII. 300 Lei, ca președintele societății de lectură, din casa soc. de lectură.

Antal Ștefan cl. V. 200 Lei, din donația dlui dr. Élthes Andrei, medic din Cârța.

Löffler Aurel cl. V. 100 Lei din donația dlui dr. Élthes Béla.

III. *Ajutoare.* a) Banca Agrară 1000 Lei, Banca Ardeleană 200 Lei și o corporație care nu vrea să se numească 3000 Lei a donat pentru ajutarea elevilor săraci. Acești 4200 Lei i-am împărțit între 8 elevi săraci.

b) Au fost scutiți de didactru și de taxa de întreținere ($\frac{1}{4}$, $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$ ori în întregime) 69 elevi, în suma de 104.877 Lei.

* * *

Acelora, cari în decursul anului școlar au împărțit liceul nostru de ajutor moral ori material, în acest loc le spun mulțumită.

=====

VIII. Internatul.

Internatul l-a condus regentul dr. Csipak Ludovic împreună cu subregenții Sándor Emeric și Tankó Carol. Moartea distinsului pedagog Tankó Carol a fost o mare pierdere și pentru internat. Dintre fundațiile internatului 36 au fost umplute, dar dintre aceștia numai 21 au fost elevi internați. Numărul elevilor internați la finele anului a fost 101 și anume 79 cari au plătit, 19 bursieri și 3 gratuit. Taxa de întreținere pentru aceia, cari au plătit, a fost 520 Lei lunar, pentru bursieri 460 Lei și pentru folosirea mobilierului fiecare a plătit 100 Lei pe an. Elevii gratuit au fost: Jánosi Grigorie cl. VIII., Zsigmond Iosif cl. V. și Kristó Ladislau cl. IV. Statusul rom. cat. Ardelean a dat la 8 bursieri săraci câte 800 Lei ajutor extraordinar. Dl dr. Gyárfás Elemer a dăruit 1000 Lei pentru ajutorarea unui elev sărac. Această sumă a primit-o Dorgo Adalbert cl. III. Sucursula din Mercuria a Băncii »Alba-Iulia« a ajutat internatul cu 3 q de linte.

Pe anul școlar 1925—26 sunt vacante 4 fundații publice și 37 fundații familiare. Dintre cei 101 elevi internați sunt promovați 74, corigenți 23, repetenți 4.

TABLOUL
averei fundațiilor și fondurilor ale internatului.

Numărul	Data înființării	TITLUL	Capitalul		venitul anual	spesele anuale	starea în 1 Iunie 1924
			în efecte	în depuneri de casă eventual în numerar			
a l f u n d a ț i e i							
1	1912	Fundația dlui canonic Imets	1300	56.22	4	—	1360.22
2	1913	Fondul întreținerii clădirii a internatului	—	7885.22	808	—	8693.22
3	1921	Fondul de pian	—	581.85	47	—	628.85

IX. Catalogul elevilor după situație.

CLASA I.

Promovat cu laudă: Antal Gavril, Buszek Ladislau, Szántó Andreiu, Venczel Ladislau.

Promovați. Adorjan Ștefan, Abraham Iosif, Balla Ștefan, Bálint Tiberiu, Benő Anton, Daradics Gavril, Fazakas Andreiu, Fejér Pavel, Fodor Dionisiu, Desideriu Gyenge, Horváth Martin, Jakabos Pavel, Kalfás Ladislau, Keresztes Alexandru, Kiss Iuliu, Lakatos Dionisiu, Miklós Francisc, Minier Adalbert, Pál Zoltan, Petres Adalbert, Petres Iuliu, Péter Iosif, Popper Zoltán, Rácz Mihaıl, Rubin Andreiu, Sárdi Pavel, Szopos Adalbert, Vizi Iosif.

Corigenți. Adorján Ladislau la Istorie, Bálint Alexandru la franceză, istoria și geografia, Csedő Ladislau la franceză și geografia, Imre Ludovic la geografia și matematică, Knoblok Iuliu la maghiară și geografia, Lakatos Vilhelm la română și franceză, Paal Ștefan la matematică, Pál Alexandru la maghiară și matematică, Tamási Ioan la maghiară, istoria și matematică, Vizi Alexandru la istoria.

Repetent: Pusztai Iosif.

Retras: Ménkö Ștefan.

A decedat: Șimon Alexandru.

Suma 45.

CLASA II.

Promovat cu laudă: Rafain Emeric, Szántó Arpád, Venczel Iosif. —

Promovați: Ambrus Zoltán, András Gavril, Antal Carol, Bálint Iosif, Becze Anton, Biró Ladislau, Birta Emeric, Császár Iosif, Cseh Alexandru, Dara Iics Alexe, Doczy Mihail, Ferencz Arpád, Ferencz Ladislau, Fodor Tiberiu, Füleki Alexandru, Grünstein Nicolau, Incze Lazar, Klármann Alexandru, Koncsag Francisc, Kozán Dominic, Kövári Emeric, Kövér Alexandru, Mánya Ernest,

Mezei Adalbert, Moldován Gavril, Nagler Henric, Nagy Francisc, Nagy Mihail, Nuridsány Andreiu, Oratovszky Anton, Peter Ludovic, Pressler Alexandru, Prohaszka Andreiu, Roman Victor, Schmidt Iuon, Simó Francisc, Strul Ijo, Szopos Coloman, Tamás Gavril, Veress Iuon, Veress Alexandru, Vischer Ștefan, Vinzám Nicolau.

Corigenți. Apolczán George la română și maghiară, Ferencz Adalbert la istoria și matematică, Kozár Francisc la română și matematică, Mihály Francisc la geografia, Székely Nicolau la geografia și matematică.

Repetenți: Fejér Zoltan, Petrányi Ernest, Varga Alexandru.

Retrași: Majer Iuon, Máthé Iosif.

Suma 57.

CLASA III.

Promovați: Antal Grigorie, Bernát Ștefan, Botár Zoltán, Csi-szer Iosif, Csutak Gavril, Dénes Iosif, Dobos Ladislau, Gál Iosif, Gegő Anton, Györpál Francisc, Györpál Iosif, Holló Gavril, Ilyés Ladislau, Karda Arpad, Kosztur Eugen, Kovács Igaș, László Emeric, Lukács Adalbert, Miklós Martin, Nagy Iosif, Nagy Samuil, Opra Pavel, Orbán Alexandru, Pálosi Ladislau, Rácz Ludovic, Román Iosif, Sándor Geiza, Smilovits Ladislau, Szabó Adalbert, Szabó Zoltán, Tamás Andreiu, Tarsay Zoltán, Udvari Ladislau, Vitos Gavril, Zakariás Iosif, Zöld Adam.

Corigenți. Buzás Emeric la matematică, Dorgó Adalbert la latină și matematică, Erős Ladislau la latină și matematică, Élthes Emeric la matematică, Hellwig Robert la latină și matematică, Nádasdi Neszveda Iuliu la română și matematică, Șófalvy Ladislau la română și latină, Tulit Francisc la latină, Vécsey Gavril la latină și matematică

Repetent: Pál Gavril.

Suma 46.

CLASA IV.

Promovați cu laudă: Ferencz Beniamin, György Anton, Máthé Ladislau.

Promovați: András Vincențiu, Antal Adalbert, Bors Blasiu, Csedő Iuon, Endes Gavril, Hadnagy Alexandru, Jakab Ladislau, Jakabos Ștefan, Keresztes Iuliu, Kristó Ladislau, Makra Zoltan, Markus Ștefan, Pap Andreiu, Pongrácz Guilelm, Rafael Andrei, Schmidt Rudolf, Szabó Dominic, Szabó Zoltan, Tima Francisc, Vitos Ludovic, Zsögön Andrei.

Corigenți: Ambrus Ludovic la română și știința naturală, Bartalis Alexe la maghiară, Gábosi Andrei la română, Gegő Adalbert la română, Lőrincz Ladislau la istoria și știința naturală, Nagy Arpad la română, Szentcs Szilveszter la maghiară, Szopos Ladislau la română și maghiară, Tarcsy Ludovic la maghiară și franceză, Ugron Adalbert la română și maghiară

Repetenți: Deák Alexandru, Rigó Ștefan.

Retras: Krausz Iosif.

Suma : 38.

CLASA V.

Promovat cu laudă: Antal Ștefan.

Promovați: Ambrus Stanisla, Bardocz Iuliu, Cseh Andrei, Deák Francisc, Ferencz Iuliu, Ligeti Mihail, Löffler Aureliu, Pálosy Geiza. Sándor Coloman, Sprencz George, Szennyés Carol, Székely Guilelm, Zsigmond Iosif.

Corigenți: Ambrus Dionisiu la română și matematică, Csiszer Andrei la română, Keresztes Iuon la matematică, Lőrincz Geiza la română și latină, Márton Anton la română, Molnár Desideriu la română și matematică, Orbán Arpad la română.

Suma : 21.

CLASA VI

Promovat cu laudă: Száva Anton.

Promovați: Berger Emanuel, Daradics Ernest, Gergely Arpad, Gergely George, Györpál Iuon, Hadnagy Arpad, Háromszéki Alexandru, Kovács Eugen, Mezei Geiza, Péter Valentin, Salló Emeric, Schmidt Ladislau, Seiwart Ladislau, Vécsey Iuliu.

Corigenți: Adamicza Ladislau la română și matematică, Csedő George la matematică, Cseh Ștefan la matematică, Gergely Iuon la română, György Arpad la religie, Pongrácz Eugen la matematică, Tóth Tiberiu la matematică, Zsögön Ladislau la matematică.

Repetenți: Imre Ludovic, Mihály Ștefan, Péter Alexandru.

Retras: Veress Ladislau.

Suma : 27.

CLASA VII.

Promovați cu laudă: Ferencz Iosif, Imre Zoltan, Vogel Iosif.

Promovați: Balogh Anton, Csató Atila, Endes Iosif, Kovács Grigorie, Madarász Iuon, Mayer Ladislau, Schmidt Iosif, Pál

Iuliu, Rézsegh Tóma, Rusz Sánta George, Smilovics Ernest, Tarsay Alexandru, Teitelbaum Alexandru.

Corigenți: Dávid Emeric la română și matematică, Nagy Andrei la română.

Repetenți: Balázs Iosif, Györpál Francisc.

Suma : 20.

CLASA VIII.

Promovați cu laudă: Mayer Iuon, Nuridsány Iosif, Völgyi Ladislau.

Promovați: Balázs Desideriu, Balló Iuon, Bálint Teodor, Berkovics Bernat, Buzás Coloman, Csedő Ștefan, Kristály Eugen, Nagy Ștefan, Szöcs Ludovic, Tóth Geiza, Zsögön Zoltan.

Corigenți: Farkas George la română și germană, Mezei Emeric la istoria și matematică, Péter Francisc la latină.

Repetenți: Dóczy Iuon, Petrányi Carol

Suma : 21.

X. Date statistice despre elevii pro 1924—25.

Tabloul elevilor		C L A S A								Total
		I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	
1. După număr	Inscriși	45	57	46	38	21	27	20	21	275
	Retras	1	3	—	1	—	1	—	—	6
	A decedat	1	—	—	—	—	—	—	—	1
	Au terminat anul școlar	43	54	46	37	21	26	20	21	268
2. După confesiune	Ortodoxi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Greco-catolic	—	—	—	—	—	2	—	—	2
	Romano-catolic	35	46	42	31	19	23	17	19	232
	Luterani	—	—	1	—	—	—	—	—	1
	Peformați	4	3	2	5	1	—	1	1	17
	Unitari	1	—	—	—	—	—	—	—	1
3. După cetățenie și după domiciliul părinților	Români	43	54	46	37	21	26	20	21	268
	Străini	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Din loc	18	28	10	10	7	12	8	11	104
	Din județ	23	22	30	25	12	13	12	10	147
	Din provincie	2	4	6	2	2	1	—	—	17
4. După naționalitate	Români	—	—	—	—	—	2	—	—	2
	Unguri	40	49	44	36	20	23	18	20	250
	Germani	—	—	1	—	—	—	—	—	1
	Evrei	3	5	1	1	1	1	2	1	15
5. După ocupațiunea părinților	Agricultori mici	13	14	18	12	4	7	5	5	78
	Industriași mici	2	16	2	5	1	4	2	2	34
	Neguțători mici	5	5	4	4	3	1	2	2	26
	Preot	—	—	—	—	—	2	—	—	2
	Profesori	3	1	1	1	2	1	2	2	13
	Invățători	1	4	8	4	2	—	—	2	21
	Oficanți	7	5	7	10	7	9	4	5	54
	Intelctueli cu ocupațiune liberă	12	9	6	1	2	2	5	3	40
6. După etate	10—12 ani	41	34	—	—	—	—	—	—	75
	13—14 ani	2	20	42	13	9	—	—	—	86
	15—16 ani	—	—	4	23	10	12	2	—	51
	17—18 ani	—	—	—	1	2	18	18	13	47
	19—20 ani	—	—	—	—	—	1	—	8	9
7. Puritatea	Foarte bună	21	20	18	17	7	4	10	9	106
	Bună	19	33	27	13	13	17	10	12	144
	Potrivită	3	1	1	7	1	5	—	—	18
	Rea	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8. Progresul în studii	Promovat cu laudă	4	3	—	3	1	1	3	3	18
	Promovat	28	43	35	22	13	14	13	13	181
	Corigent	10	5	10	9	7	8	2	8	54
	Repetent	1	3	1	3	—	3	2	2	15

I. Adatok intézetünk történetéhez.

1. **Az intézet jellege.** Intézetünk »Az erdélyi római katolikus Státus csikszeredai főgimnáziuma.« Alapításának idejét pontosan nem lehet megállapítani. Bizonyos, hogy a Szent-Ferenc-rendi atyák alapították Csiksomlyón a XVII. század közepén. Ők építették az első épületét, mely az 1661-iki tatárbetörés idejében elpusztult. Ujraépítették 1669-ben és azután még két ízben. Ők tartották fenn az intézetet és vezették 1774-ig. Ekkor ugyanis az erdélyi főkormányzók kebelében a kath alapok és alapítványok kezelésére alakult catholica commissió vette át az intézet felügyeletét és gondozását; de a tanítást ezután is kizárólag a szerzetesek végezték 1852-ig; 1853-tól 1900-ig szerzetesek, egyházmegyei papok és világi tanárok; 1901-től csak egyházmegyei papok és világi tanárok. — A Catholica Commissió helyébe 1866-ban az önkormányzati joggal felruházott Katolikus Státus lépett, mely jelenben is fentartja és kormányozza. A régi épület az új idők követelményeinek nem felelve meg, az erdélyi róm. kath. státus, mint főtanhatóság az intézetet a főközlekedési vonalok központjába, a vármegye székhelyére, Csikszeredába helyezte át és részére 1909—1910-ben palotaszerű épületet emelt.

2. **Az iskolai év kezdete.** Az iskolai évet a Rendtartásban előírt időben kezdtük. A javítóvizsgákat szeptember 15., 16., 17. napján tartottuk, a tanulók beiratását pedig 18., 19., 20. napjain; 22-én volt a IV. és VIII. oszt. javító abszolváló vizsgája; ugyan ezen napon volt a Veni Sancte, a tanév megnyitása, a fegyelmi szabályok ismertetése és 23-án kezdetét vette a tanítás. Felvételi vizsgára állottak azok, akik az elemi iskolából nem hoztak abszolváló bizonyítványt.

3. **Személyi ügyek.** *Tunkó Károly* okleveles tanár, helyettes tanárnak neveztetett ki; de csak december 21-ig taníthatott, mert meglepte a betegség. A legjobb szívű barátok s a legkiválóbb orvosok fáradoztak, hogy megtartsák az életnek. De a gondvise-

lés másképp határozott. A milyen egyszerű és bensőséges volt élete, oly egyszerű, megható és bensőséges volt elhunytása és végbucsuja is.

Gyimesközéplokon a szülői háznál hunyt el 34 éves korában, 1925. évi április hó 4-én. Temetése 6-án volt nagy részvét mellett. A sirnál Sándor Imre tanár mondott megható beszédet. — Tankóban főgimnáziumunknak, a magyar nevelésnek, a magyar kultúrának egyik derék, meleg szívű munkását veszítettük el. Imánk és áldásunk kíséri az örök hazába.

Az év folyamán *Sándor Imre* és *Mánya Ferenc* rendes tanárokká neveztettek ki. — *Purman Dezső*, a Venczel József betegsége miatt megüresedett mennyiségtani és fizikai tanszékre rendes tanárnak kineveztetett. — *Schweighoffer Tamás* és Venczel József betegség miatt egész évre szabadságoltattak. *Zsögön Zoltán*, a tanítóképző rendes tanára, november hó 1-től a rajz tanításával, *P. Kukla Tarzicius*, a Szent-Ferenc-rendiek csiksomlyói filozófiai tanfolyamának tanára, január hó 16-tól az elhunyt Tankó Károly román óráinak ellátásával bizatott meg.

4. Iskolalátogatások. Gimnáziumunkat az 1883. évi XXX. t.-c. 46. szakaszán alapuló állami felügyeleti jog gyakorlása céljából február hó 12-én meglátogatta *L. Venianim*, bacau-i kerületi inspektor. *Március 23., 24., 25.* napján magas látogatásával tisztelt meg *Majláth Gusztáv Károly*, székhelyi gróf, erdélyi püspök úr. Meghallgatta az előadásokat és feleleteket s a tanulókat tiszta, nikotin- és alkoholmentes, munkás életre buzdította.

5. Tanulók. Felvétetett 275 nyilvános rendes tanuló. Kimaradt 6. Év végén osztályzatot nyert 268 tanuló.

6. Egészségi állapot. Az első félévben és az év utolsó negyedében az egészségi állapot kedvező volt. Márciusban az influenza lepte meg az ifjúságot s mintegy két héten át a tanulók 50%-át távol tartotta az iskolától. — Október hó 21-én Simon Sándor, gimn. I. oszt. tanuló, Csikszentkirályon, a szülői háznál, rövid tartamu betegség után elhalt.

7. Valláserkölcsi-állapot. Hitélet Imával kezdtük és végeztük a tanítást. Tanári testület és ifjúság vásár- és ünnepnapokon szentbeszédet és szentmisét hallgatott. A téli hónapok kivételével a misehallgatás hétköznapiakon is kötelező volt. Év folyamán az ifjúság együttesen hatszor végzett szentgyónást és hatszor járult a szentáldozáshoz. Voltak, akik gyakrabban, sőt naponként járul-

tak a szent asztalhoz. — A husvétii lelki gyakorlatokat dr. Horváth Jenő, a nagykárolyi kegyesrendi ház főnöke vezette. (Febr. 25., 26., 27., 28.) — Március hó 25-én a kegyelmes főpásztor úr 20 növendéknek osztotta ki a bérnálás szentségét. — Pünkösöd szombatján az új kongregánisták felavatását a csiksomlyói kegytemplomban szintén főpásztorunk végezte.

8. **Iskolai ünnepélyek.** Iskolai ünnepeket tartottunk január 24-én a román fejedelemségek egyesülése évfordulóján, május hó 10-én a dinasztia és a királyság napján, május hó 24-én Jókai születésének századik évfordulóján és május hó 28-án a hősök emlékére.

9. **Évzáró vizsgálatok.** Az V., VI., VII. és VIII. osztály évzáró vizsgálatai június hó 5-től, 24-ig folytak le. Elnökölt Alexe Mănciulescu, mint miniszteri biztos, a gyergyószentmiklósi állami liceum igazgatója. A vizsgálat írásbeli és szóbeli volt.

10. **Érettségi vizsga.** A bacalaureatusnak rendezett vizsgára 16 tanulóból 13 jelentkezett. Közülök 2 az írásbeli alapján visszautasított. A szóbeli vizsgálatra bocsátott 11 tanuló közül érettnak nyilvánított 4. — A mi tanulóink helyzete volt a legnehezebb és legizgalmasabb, mert az utolsó órában távirati úton értesültünk arról az engedélyről, hogy tanulóink nem Bacauban, hanem Marosvásárhelyt, a Papiu Ilarian állami liceumban működő bizottság előtt állhatnak vizsgára.

II. Intézeti személyzet.

a) A tanári testület.

Sorszám	A tanár neve és alkalmazása	Szak- tárgyai	Tanári éveknek száma	Milyen tantárgyat tanított?	Melyik osztályban és hány órában?	Beti órának száma	Egyéb iskolai megbízatása
1	Kassai Lajos igazgató, tb. kanonok, szentszéki tanácsos	Magyar és latin nyelv	39	Philos. propedeutika, magyar ny.	VII. 2, VIII. 1, I. 4.	7	
2	Mayer János helyettes igazgató	Magyar és német nyelv	24	Román és német nyelv	IV. 3, V. 3, VI. 3, VII. 3, VIII. 3. VI. 2, VII. 2, VIII. 2.	21	VIII. osztály főnöke
3	Dr. Kolonics Dénes iskola-orvos, rendes egészségtanár	Egészségtan	24	Egészségtan	IV. 1, VIII. 1,	2	
4	Ferencz Gyula rendes tanár	Magyar, latin és görög nyelv	21	Magyar ny., latin nyelv, német ny.	II. 3, III. 3, III. 4, VI. 5. II. 2.	17	Módsz. ért. jegyző. III. oszt. főnöke
5	Antal Áron rendes tanár	Történelem és latin nyelv	19	Történelem, latin nyelv, természetr.	I. 2, II. 2, V. 2, VII. 2. V. 5, VII. 4. I. 2.	19	V. o. főnöke
6	Purman Dezső rendes tanár	Mennyiség-tan, fizika	19	Mennyiség-tan, fizika, természetr.	I. 3, III. 3, V. 3, VI. 4, VII. 3. VI. 2, VI. 2.	20	VI. o. főnöke
7	Albert Vilmos rendes tanár	Magyar és latin nyelv	16	Francia és német ny.	I. 3, II. 3, III. 2, IV. 2, V. 2, VI. 2, VII. 2, VIII. 2. IV. 2.	20	A tanári könyvtár őre VIII. o. főnöke

Sorszám	A tanár neve és alkalmazása	Szak- tárgyai	Tanári éveknek száma	Milyen tantárgyat tanított ?	Melyik osztályban és hány órában ?	Heti órának száma	Egyéb iskolai megbízatása
8	Borcza Gergely rendes tanár	Mennyiség- tan, fizika	14	Mennyiségt., fizika, természetr.	II. 3, IV. 3, VIII. 2. III. 3, V. 2, VII.2, VIII.2. II. 2.	19	Afizikai szer- tár óre, II. o. főnöke
9	Buszek Gyula rendes tanár	Földrajz, történelem	14	Földrajz, történelem, német ny., szépirás	I. 3, II. 2, III. 2, IV. 2, V. 3. VI. 2. III. 2, V. 2. II. 2.	20	Tanári érte- kezletek jegyzője, I. o. főnöke
10	Venczel József rendes tanár	Mennyiség- tan, fizika	14	Betegség miatt sza- badságon			
11	Dr. Csapak Lajos rendes tanár	Magyar és latin nyelv	13	Magyar ny., latin nyelv	IV. 3, V. 3, VI. 3, VII. 3, VIII. 3. VIII. 4.	19	A finev. int. igazgatója, az önképző- kör vezetője
12	Schweighoffer Tamás rendes tanár	Magyar és latin nyelv	13	Betegség miatt sza- badságon			
13	Mánya Ferenc okleveles rendes tanár	Történelem, latin nyelv	10	Történelem alkotmányt, latin nyelv, természetr.	III. 2, IV. 3, VIII. 3. IV. 1, VIII. 1. IV. 3. IV. 3.	16	Az ifjusági könyvtár óre IV. o. főnöke
14	Sándor Imre rendes tanár	Vallástan	5	Vallástan, természetr.	I.—VIII. VII. 2.	16 2	Gimn. hitszó- nok, a finev. aligazgatója, a Mária kongr. vez.
15	Kozma Géza helyettes tanár	Torna, ének, zene	4	Torna, ének, szépirás	I.—VIII. 1-1. I.—VIII. 1-1. I. 2.	18	A torna- és zeneszer- tár óre
16	Tankó Károly oklev. helyettes tanár	Magyar és latin nyelv	2	Megh. 1925. ápr. 4-én			

Sorszám	A tanár neve és alkalmazása	Szak-tárgyai	Tanári évtelnek száma	Milyen tantárgyat tanított?	Melyik osztályban és hány órában?	Heti órának száma	Egyéb iskolai megbízatása
17	Zsögön Zoltán óraadó	—	—	Rajz	I., II., III. 2-2, IV., V. 2, VI., VII. 2, VIII. 1.	11	Rajzsztartár őre
18	P. Kukla Tarzicius óraadó	—	—	Románnyelv	I. 4, II. 4, III. 3.	11	

A nem katolikus tanulók hitoktatói az intézeten kívül részesítették növendékeiket vallásoktatásban. — A református hitoktató *Takács Károly* és az izraelita *Wieder Salamon*.

Rendkívüli tárgyak a zene és karének. A zenekarnak 15 és az ének-karnak 60 tagja volt. Heti 2–2 órában tanította *Kozma Géza*.

b) Segédszemélyzet.

Deák Árpád, gépész-szerelő.
Szennyes János, iskola-szolga.
Tamás Józsefné, helyettes solga.

III. A tanároknak a nyilvánosságot érdeklő tevékenysége.

Kassal Lajos igazgató, a csiksomlyói róm. kath. iskolák pénzalapját kezelő püspöki nagy bizottmánynak, az erdélyi róm. kath. Státuszgyűlésnek, a csikszeredai kaszinó igazgató választmányának tagja.

Mayer János a gimn. tanártestületnek státuszgyűlési képviselője.

Borcsa Gergely a csiksomlyói róm. kath. iskolák pénzalapjának és az amellett kezelt alapítványoknak pénztárnoka.

Albert Vilmos az »Erdélyi Tudósító«-ba írt cikkeket.

Antal Áron a történelmi novella-írás terén fejtett ki tevékenységet.

Buszek Gyula, mint a »Katholikus Népszövetség« csikme gyei titkára működött.

Dr. Csipak Lajos egyházi és társadalmi ünnepélyeken tartott beszédeket.

Mánya Ferenc a május 10-iki nemzeti ünnepen szónokolt.

Sándor Imre az »Erdélyi Tudósító« és a »Hirnök« számára írt közérdekű cikkeket és a Szocialis Misszió-Társulat marosvásárhelyi tanfolyamán tartott hitvédelmi előadásokat.

IV. Gyűjtemények és szertárak gyarapodása.

a) **Tanári könyvtárnak** járt 3 folyóirat: Revista Generala al Invățământului, Erdélyi Irodalmi Szemle, Hirnök. A gyarapodás értéke: 468 Leu.

b) **Történelmi és földrajzi szertár** gyarapodott Ázsia és Amerika térképével 1060 Leu értékben.

c) **Az ifjusági könyvtár** gyarapodott a Pásztortűz és a Hirnök című folyóiratokkal és 1800 Leu értékű könyvvel.

d) **Rajzszerár** gyarapodott 14 drb emlék-rajzzal, üveg alatt, keretben.

V. Kimutatás az alapítványok, alapok és egyesületek vagyonáról.

Sorszám	A keletkezés éve	A Z A L A P Í T V Á N Y									
		C I M E		Alapítókéje		Évi bevétele	Évi kiadása	Álladéka 1925 július 1-én			
				érték-papír-ban	takarék-betét-ben				Lej b	Lej b	Lej b
		A) Az igazgató kezelésében. *)									
		I. Jutalomdíj — alapítványok.									
1	1914	Köszeghy László alapítványa	500	—	8 44	—	—	—	—	508	44
2	1915	Fáraó Boér alapítványa	225	—	1 18	—	—	—	—	226	18
3	1915	Agner Béla alapítványa	500	—	—	—	—	—	—	500	—
4	1917	Kiss Gusztáv alapítványa	550	—	20 04	3	—	—	—	573	04
5	1918	Koncz István	250	—	—	—	—	—	—	250	—
6	1919	„Jakab Ödön koszorúja“ c. alapítvány	—	—	1000	—	102	—	102	1000	—
7	1921	Dr. Fodor Antal alapítványa	—	—	2000	—	258	—	258	2000	—
8	1922	Csiktaploczai Botár Bálint alapítványa	—	—	1000	—	129	—	129	1000	—
9	1922	A csikszeredai róm. kath. főgimn. első VIII-ik osztálya (Sándor I. és társai)	—	—	1200	—	155	—	155	1200	—
		II. Szentmise-alapítvány.									
1	1923	Özv. Botár Bálintné alapítványa	—	—	1000	—	102 50	—	102 50	1000	—
		III. Alapok.									
1	1878	Kölcsönkönyvtári-alap	4475	—	1247 21	—	298 79	—	—	6121	—
2	1885	Zene-alap	725	—	—	—	—	—	—	725	—
3	1906	Céllövészeti-alap	75	—	20 13	—	487	—	—	100	—
4	1922	Majláth jubileumi-alap	—	—	3693	—	376	—	—	4069	—
		IV. Ifjusági egyesületek.									
1	1895	Önképzőkör	225	—	110 36	—	1564	—	3900	6838	—
2	1912	Alkoholelleses egyesület	25	—	9 40	—	1 45	—	—	35	85
3	1923	Petőfi-alap	—	—	180	—	113	—	—	2728	—
		B) Az intézethez kötött, de nem az igazgatótól kezelt alapítványok.									
1	1881	Adorján Imre alapítványa	100	—	8 32	—	12 50	—	12 50	108	32
2	1890	Imets Fülöp Jákó alapítványa	140	—	13 34	—	15	—	3	165	34
3	1890	Béldi és Társai alapítványa	143	—	12 45	—	12	—	12	155	45
4	1903	Imets kanonok alapítványa	575	—	86 28	—	35	—	25	671	28
5	1908	„Nagy Dénes fillérei“ című alapítvány	180	—	17 14	—	20	—	14	203	14
6	1909	Jakab Antal alapítványa	475	—	82	—	46	—	26	495	82
7	1911	Történelmi jutalmi alapítvány	870	—	16 11	—	67	—	67	886	11
8	1923	Keresztes Antal alapítványa	—	—	1008	—	150	—	130	1028	—
9	1923	Fizikai jutalmi alapítvány	3500	—	—	—	440	—	440	3500	—
10	1896	Kirándulók egyesülete	8130	—	1399 61	—	1680	—	250	1099 61	—

*) Az állami kötvények és postatakarék-betétek ebben az évben sem jövedelmeztek.

VI. Ifjusági egyesületek.

A „**Mária kongregáció**“ Sándor Imre tanár vezetése alatt két csoportban működött. Kisebbség vasárnap délelőtt, nagyobbak szombaton délután hetenkint gyűléseztek. December 8-án diszgyűlés, hónap első vasárnapján közös áldozás volt. Van kongregációs könyvtára, mely ez évben 37 kötetrel gyarapodott vétel és ajándékozás révén. Minden felsőbb kongregációnak volt lelkiolvasmánya. A kongregációs lap 40 példányban járt. Leginkább a felsőosztályok részére 80 db könyvből álló kölcsönkönyvtárat létesített, amely most indul fejlődésnek.

Önképzőkör. A Dr. Csipak Lajos tanár vezetése alatt működött. Ifjusági elnök: Kristály Jenő VIII., főjegyző: Csiby István VIII., titkár: Völgyi László VIII. Az alakulón kívül tartott a kör egy Széchenyi diszgyűlést és egy Jókai ünnepélyt, azonkívül két hetenkint rendes gyűléseket. Munkássága szavazatokból, szabadelőadásokból, írásbeli dolgozatokból és ezek bírálatából, valamint zeneszámokból állott. Előfizetett a Hirnökre és a Páztortűzre. A Jókai ünnepség jövedelméből és a tagsági díjakból Nagy Istvánt, az Önképzőköri zenekar kiváló vezetőjét 600 Leu, Kristály Jenő elnököt 300 Leu jutalomban részesítette és 3000 Leut az ifjusági könyvtárnak adott át azzal a céllal, hogy ebből főleg Jókai műveit szerezzék be. Jövő évre ugyan ebből az alapból 200—200 Leu összegben pályadíjat tűzött ki a következő két tételre:

1. Egy vidék népszokásainak feljegyzése.
2. Egy székely falu népdalainak gyűjtése.

VII. Jutalmak, segélyek és tandíjmentesség.

A) Jutalmak. a) Könyvjutalmak: »Minerva« kolozsvári irodalmi és nyomdai műintézet ajándékozott 13 könyvet, Szabó Jenő ujsinkai vasuti állomásfőnök kettőt és a jutalmi átalányból vásároltatott egy. Szorgalom és magaviselet jutalmául kapták a következők: Nuridsány József VIII., Imre Zoltán és Vogel József VII., Hadnagy Árpád s Száva Antal VI, An'ál István, Pálosi Géza, Szennyes Károly és Zsigmond József V., Ferencz Béni, György Antal, Máthé László és Márkus István IV, Pálosi László III., Szántó Árpád és Venczel József II. oszt. tanulók.

II. Pénzjutalmat kaptak a következők: Vogel József VII. o. a »Történelmi jut. alapítvány«-ból 60 Leut. Ferencz József VII. o. a »Dr. Fodor Antal jut. alapítvány«-ból 258 Leut. Balázs Dezső VIII. o. a »Csiktaploczai Botár Bálint alapítvány«-ból 129 Leut. Csiby István VIII. o. a »Fizikai jutalom alapítvány«-ból 240 Leut. Ferencz József VII. o. a »Fizikai jutalom alapítvány«-ból 200 Leut. Sprencz György V. o. »Jakab Ödön koszoruja c. alapítvány«-ból 100 Leut. Völgyi László VIII. o. »A csikszeredai róm. kath. főgimnázium első 8-ik osztályának alapítványa«-ból 150 Leut. Kristó László V. o. a »Keresztes Antal alapítvány«-ból 120 Leut. György Antal IV. o. az »Adorján Imre, Béli és Társai, Imets F. Jákó, Jakab Antal, Nagy Dénes fillérei c. alapítványok«-ból 60 Leut.

Sajnálattal kell megjegyeznünk, hogy Kőszeghy László, Fáraó—Bóér, Agner Béla, Kiss Gusztáv és Koncz István alapítványból jutalmat az idén sem adhattunk, mert a kötvények és postatakarékbetétek nem jövedelmeztek.

Egyesek és testületek adományaiból jutalmat kaptak a következők: Balogh Antal VII. o. 200 Leut, Madarász János VII. o. 100 Leut, Antal István V. o. 200 Leut dr. György Gábor pénzügyigazgatósági titkár ur adományából érettségi vizsgája 20-ik évfordulójának emlékére.

Nagy István VIII. o. 200 Leut, Zsigmond József V. o. 200 Leut Kovács Jenő és Társai a vegetáriánus előadás jövedelméből.

Balogh Antal VII. o. 500 Leut a csikszeredai magyar fogyasztási szövetkezet jut. alapítványának kamataiból.

Farkas György VIII. o. 200 Leut a zenében kifejtett munkásságáért a Csikszeredai Dal- és Zeneegylet adományából.

Nagy István VIII. o. 600 Leut az Önképzőkör pénztárából az önképzőköri zene- és énekkar vezetéséért

Kristály Dezső VIII. o., mint az Önképzőkör elnöke a kör pénztárából 300 Leut

Antal István V. o. 200 Leut dr. Élthes Endre, karczfalvi orvos ur adományából.

Löffler Aurél V. o. 100 Leut dr. Élthes Béla orvos ur adományából.

III. **Segélyezések.** a) Az Agrár Bank 1000 Leut, az Erdélyi Bank 200 Leut és egy magát megnevezni nem akaró testület 3000 Leut adományozott szegény tanulók segélyezésére. Ezt a 4200 Leut 8 szegény tanuló között osztattuk meg.

b) Tan- és fenntartási díjmentességben ($\frac{1}{4}$, $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$ részben, vagy egészben) 69 tanuló részesült: 104,877 Leu összegben.

* * *

Mindazoknak, akik az iskolai év folyamán intézetünket erkölcsi vagy anyagi támogatásban részesítették, e helyen mondok hálás köszönetet

VIII. Finevelő-intézet.

A finevelő-intézetet dr. Csipak Lajos régens vezette, Sándor Imre és Tankó Károly subrégensekkel. Tankó Károlynak, a kitűnő nevelőnek halála érzékeny veszteség volt a finevelő-intézetre is. Az intézethez kötött alapítványok közül 36 volt betöltve, de ezek közül csak 21 volt bennlakó növendék. A tanulók létszáma az év végén 101 és pedig 79 fizető, 19 alapítványos és 3 ingyenes növendék. Az ellátási díj a fizető növendékeknek havi 520 Leu, alapítványosoknak 460 Leu volt s butorhasználatra mindenki évi 100 Leut fizetett. Ingyenes növendékek voltak: Jánosi Gergely VIII, Zsigmond József V. és Kristó László IV. o. tanuló. Az erd. róm. kath. Státus 8 szegény alapítványos növendéket 800-800 L. rendkívüli segélyben részesítette. Dr. Gyárfás Elemér 1000 Leut adományozott egy szegény tanuló segélyezésére. Az adományt Dorgó Albert III. o. növendék kapta. A Gyulafehérvári Takarékpénztár Részvénytársaság csikszeredai fiókja 3 q lencsével segítette az intézetet.

Az 1925—26 tanévre megüresedett 4 közalapítvány és 37 családi alapítvány. A 101 bennlakó növendék közül a tanulmányi követelményeknek megfelelt 74, javító vizsgálatot tehet 23 és ismételt 4.

K I M U T A T Á S

a finevelő-intézet, internátus alapítványainak és alapjainak vagyónáról.

A z a l a p í t v á n y							
Sorszám	Keletkezésének ideje	c i m e	alaptőkéje		évi jövedelme	évi kiadása	álladék 1924 évi június hó 1-én
			érték-papirokban	takarék-betétben esetleg kész-pénzben			
1	1912	Imets kanonok-féle alapítvány	1300	56.22	4	—	1360.22
2	1913	Internátusi épület fenntartási alap	—	7885.22	808	—	8693.22
3	1921	Zongora-alap	—	581.85	47	—	628.85

IX. A tanulók névsora minősítés szerint.

I. osztály.

Dicsérettel előlépnek: Antal Gábor, Buszek László, Szántó Endre, Venczel László.

Előlépnek: Adorján István, Ábrahám József, Balla István, Bálint Tibor, Benő Antal, Daradics Gábor, Fazakas András, Fejér Pál, Fodor Dénes, Gyenge Dezső, Horváth Márton, Jakabos Pál, Kalfás László, Keresztes Sándor, Kiss Gyula, Lakatos Dénes, Miklós Ferenc, Minier Albert, Pál Zoltán, Petres Albert, Petres Gyula, Péter József, Popper Zoltán, Rácz Mihály, Rubin András, Sárdi Pál, Szopos Albert, Vizi József.

Javítanak: Adorján László a történelemből, Bálint Sándor a francia nyelvből, történelem és földrajzból, Csedő László a francia nyelvből és földrajzból, Imre Lajos a földrajz és mennyiségtanból, Knoblok Gyula a magyar és földrajzból, Lakatos Vilmos a román és franciából, Paál István a mennyiségtanból, Tamási János a magyar nyelvből, történelemből és mennyiségtanból, Vizi Sándor a történelemből.

Ismérlő: Pusztai József.

Kimaradt: Ménkö István.

Meghalt: Simon Sándor.

Összesen: 45.

II. osztály.

Dicsérettel előlépnek: Rafain Imre, Szántó Árpád, Venczel József.

Előlépnek: Ambrus Zoltán, András Gábor, Antal Károly, Bálint József, Becze Antal, Biró László, Birta Imre, Császár József, Cseh Sándor, Daradics Elek, Dóczy Mihály, Ferencz Árpád, Ferencz László, Fodor Tibor, Füleki Sándor, Grünstein Miklós, Incze Lázár, Klärmann Sándor, Koncsag Ferenc, Kozán Domokos, Kövári Imre, Kövér Sándor, Mánya Ernő, Mezei Béla, Moldován Gábor, Nagler Henrik, Nagy Ferenc, Nagy Mihály, Nuridsány András, Oratowszky Antal, Péter Lajos, Pressler Sándor, Prohászka András, Roman Viktor, Schmidt János, Simó Ferenc, Strul Izsó,

Szopos Kálmán, Tamás Gábor, Veress János, Veress Sándor, Vischer István, Vinzám Miklós.

Javítanak: Apolczán György a román és magyarból, Ferencz Béla a történelemből és mennyiségtanból, Kozár Ferenc a román és mennyiségtanból, Mihály Ferenc a földrajzból, Székely Miklós a földrajz és mennyiségtanból.

Ismétlők: Fejér Zoltán, Petrányi Ernő, Varga Sándor.

Kimaradtak: Majer János, Máthé József.

Összesen: 57.

III. osztály.

Előlépnek: Antal Gergely, Bernát István, Botár Zoltán, Csiszer József, Csutak Gábor, Dénes József, Dobos László, Gál József, Gegő Antal, Györpál Ferenc, Györpál József, Holló Gábor, Ilyés László, Karda Árpád, Kosztur Jenő, Kovács Ignác, László Imre, Lukács Béla, Miklós Márton, Nagy József, Nagy Samu, Opra Pál, Orbán Sándor, Pálosi László, Rácz Lajos, Román József, Sándor Géza, Smilovits László, Szabó Béla, Szabó Zoltán, Tamás András, Tarsay Zoltán, Udvari László, Vitos Gábor, Zakariás József, Zöld Ádám.

Javítanak: Búzás Imre a mennyiségtanból, Dorgó Albert a latin és mennyiségtanból, Élthes Imre a mennyiségtanból, Hellwig Róbert a latin és mennyiségtanból, Nádasdi Neszveda Gyula a román és mennyiségtanból, Sófalvy László a román és latinból, Tulit Ferenc a latinból, Vécsey Gábor a latin és mennyiségtanból.

Ismétlő: Pál Gábor.

Összesen: 46.

IV. osztály.

Dicsérettel előlépnek: Ferencz Béni, György Antal, Máthé László.

Előlépnek: András Vince, Antal Béla, Bors Balázs, Csedő János, Endes Gábor, Hadnagy Sándor, Jakab László, Jakabos István, Keresztes Gyula, Kristó László, Makra Zsolt, Márkus István, Pap András, Pongrácz Vilmos, Rafael András, Schmidt Rudolf, Szabó Domokos, Szabó Zoltán, Tima Ferenc, Vitos Lajos, Zsögön András.

Javítanak: Ambrus Lajos román és természetrajzból, Bartalis Elek a magyarból, Gábosi András a románból, Gegő Béla a románból, Lőrincz László a történelemből és természetrajzból, Nagy

Árpád a románból, **Szentes Szilveszter** a magyarból, **Szopos László** a román és magyarból, **Tarcsy Lajos** a magyar és franciából, **Ugron Albert** a román és magyarból.

Ismételnek : Deák Sándor, Rigó István

Kimaradt : Krausz József.

Összesen : 38.

V. osztály.

Dicsérettel előlép : Antal István.

Előlépnek : Ambrus Szaniszló, Bardocz Gyula, Cseh András, Deák Ferenc, Ferencz Gyula, Ligeti Mihály, Löffler Aurél, Pálosi Géza, Sándor Kálmán, Sprencz György, Szennyes Károly, Székely Vilmos, Zsigmond József.

Javítanak : Ambrus Dénes a román és mennyiségtanból, Csiszer András a románból, Keresztes János a mennyiségtanból, Lőrincz Géza a román és .latinból, Molnár Dezső a román és mennyiségtanból, Orbán Árpád a románból.

Összesen : 21.

VI. osztály.

Dicsérettel előlép : Száva Antal.

Előlépnek : Berger Manó, Daradics Ernő, Gergely Árpád, Gergely György, Györpál János, Hadnagy Árpád, Háromszéki Sándor, Kovács Jenő, Mezei Géza, Péter Bálint, Salló Imre, Schmidt László, Seiwarth László, Vécsey Gyula.

Javítanak : Adamicza László a román és mennyiségtanból, Csedő György a mennyiségtanból, Cseh István a mennyiségtanból, Gergely János a románból, György Árpád a vallástanból, Pongrácz Jenő a mennyiségtanból, Tóth Tibor a mennyiségtanból, Zsögön László a mennyiségtanból.

Ismételnek : Imre Lajos, Mihály István, Péter Sándor.

Kimaradt : Veress László.

Összesen : 27.

VII. osztály.

Dicsérettel előlépnek : Ferencz József. Imre Zoltán, Vogel József.

Előlépnek : Balogh Antal, Csató Atilla, Endes József, Kovács György, Madarász János, Mayer László, Schmidt József, Pál Gyula, Részegh Tamás, Rusz Sánta György, Smilovits Ernő, Tarsay Sándor, Teitelbaum Sándor.

Javítanak : Dávid Imre, a román és mennyiségtanból, Nagy András a románból.

Ismételnek : Balázs József, Györpál Ferenc.
Összesen : 20.

VIII. osztály.

Dicsérettel előlépnek : Mayer János, Nuridsány József, Völgyi László.

Előlépnek : Balázs Dezső, Balló János, Bálint Tivadar, Berkovics Bernát, Buzás Kálmán, Csedő István, Kristály Jenő, Nagy István, Szöcs Lajos, Tóth Géza, Zsögön Zoltán.

Javítanak : Farkas György a románból és németből, Mezei Imre a történelemből és mennyiségtanból, Péter Ferenc a latinból.

Ismételnek : Dóczy János, Petrányi Károly.
Összesen : 21.

X. Statisztikai kimutatás az 1924—25. iskolai évről.

A tanulók kimutatása		OSZTÁLY								Össze- sen
		I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	
1. Szám szerint	Beiratott	45	57	46	38	21	27	20	21	275
	Kimaradt	1	3	—	1	—	1	—	—	6
	Meghalt	1	—	—	—	—	—	—	—	1
	Vizsgálatot tett, ill. elbíraltatott	43	54	46	37	21	26	20	21	268
2. Vallás szerint	Görög keleti	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Görög katolikus	—	—	—	—	—	2	—	—	2
	Római katolikus	35	46	42	31	19	23	17	19	232
	Luteranus	—	—	1	—	—	—	—	—	1
	Református	4	3	2	5	1	—	1	1	17
	Unitarius	1	—	—	—	—	—	—	—	1
	Izraelita	3	5	1	1	1	1	2	1	15
3. Állampol- gártság és lakóhely szerint	Romaniai	43	54	46	37	21	26	20	21	268
	Külföldi	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Helybeli	18	28	10	10	7	12	8	11	104
	Megyebeli	23	22	30	25	12	13	12	10	147
	Tartománybeli	2	4	6	2	2	1	—	—	17
4. Nemzeti- ség szerint	Román	—	—	—	—	—	2	—	—	2
	Magyar	40	49	44	36	20	23	18	20	250
	Német (szász)	—	—	1	—	—	—	—	—	1
	Zsidó	3	5	1	1	1	1	2	1	15
5. A szülők foglal- kozása szerint	Kisbirtokos	13	14	18	12	4	7	5	5	78
	Kisiparos	2	16	2	5	1	4	2	2	34
	Kis kereskedő	5	5	4	4	3	1	2	2	26
	Pap	—	—	—	—	—	2	—	—	2
	Tanár	3	1	1	1	2	1	2	2	13
	Tanító	1	4	8	4	2	—	—	2	21
	Hivatalnok	7	5	7	10	7	9	4	5	54
	Szabad foglalkozásu értelmiség	12	9	6	1	2	2	5	3	40
6. Kor szerint	10—12 éves	41	34	—	—	—	—	—	—	75
	13—14 éves	2	20	42	13	9	—	—	—	86
	15—16 éves	—	—	4	23	10	12	2	—	51
	17—18 éves	—	—	—	1	2	13	18	13	47
	19—20 éves	—	—	—	—	—	1	—	8	9
7. Maga- viselet	Dicséretes	21	20	18	17	7	4	10	9	106
	Jó	19	33	27	13	13	17	10	12	144
	Megfelelő	3	1	1	7	1	5	—	—	18
	Rossz	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8. Tanul- mányi elő- menetel	Dicsérettel előlép	4	3	—	3	1	1	3	3	18
	Előlép	28	43	35	22	13	14	13	13	181
	Javit	10	5	10	9	7	8	2	8	54
	Osztály ismétlésre utasított	1	3	1	3	—	3	2	2	15

Cuprinsul — Tartalom.

I. Cronica anului școlar	1
II. Statul personal	4
III. Legăturile personale ale corpului didactic, cari interesează publicul, activitatea literală și culturală lui	7
IV. Colecțiune și alte mijloace de învățământ	7
V. Fundațiuni, funduri	8
VI. Societățile tinerimei	9
VII. Premii, scutiri de didactru și ajutoare	10
VIII. Convictul	12
IX. Catalogul elevilor după situație	13
X. Date statistice despre elevii liceului pe anul școlar 1924/25	17
I. Az iskolai év története	18
II. Intézeti személyzet	21
III. A tanároknak a nyilvánosságot érdeklő tevékenysége	24
IV. Gyűjtemények és szertárak gyarapodása	24
V. Alapítványok és alapok	25
VI. Ifjusági egyesületek	26
VII. Jutalmak, tandíjmentesség, segélyek	27
VIII. Finevelő-intézet	29
IX. Az ifjúság névsora minősítés szerint	30
X. Statisztikai adatok	34

